

Структура вечірні

Вступний виголос

Начало обичне

Вступний псалом

Мирна ектенія

Катизма

Мала ектенія

Псалми та стихири на “Господи візвав”

[Вхід]

“Світло тихе”

Прокімен

[Читання]

[Ектенія усильного бланнн]

“Сподоби, Господи”

Просительна ектенія

Мирствування та Главоприклонна молитва

[Литія]

Стихири на стиховні

Нині відпускаєш з тропарями

Ектенія усильного бланнн

Відпуст

Начало обичне

– Вступна частина:

- Слава тобі, Боже наш, слава тобі.
- Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

– Основна частина:

- Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. (3).
- Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.
- Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші імени твого ради.
- Господи, помилуй (3).
- Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.
- Отче наш, ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я твоє, нехай прийде царство твоє, нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.
- *Свящ:* Бо твоє є царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.
- *Л:* Амінь.
- Господи, помилуй (12).
- Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.
- Прийдіте, поклонімся цареві нашому – Богу.
- Прийдіте, поклонімся Христові, цареві нашому – Богу.

Трисвяте у візантійській традиції

- *Неділя П'ятидесятниці*: Прийдіть, народи світу, помолімся Богові в трьох особах: Синові в Отці зі Святим Духом. Отець бо споконвічно родить Сина споконвічного і співпрестольного, а Дух Святий є в Отці співпрославлений з Сином: одна сила, одна природа, одне Божество. Йому покланяючись, усі виголошуємо: Святий Боже, що все твориш Сином, за співдіянням Святого Духа! Святий Кріпкий, що нам отця об'явив і в світ послав Святого Духа! Святий Безсмертний і Душе-Утішителю, що від отця виходиш і в Сині перебуваєш: Тройце свята – слава Тобі!
- *8 листопада (Михаїла) стихира на литії*: Оточуючи Божий престол, ви безтілесні божественні духи вогненними устами співаєте Творцеві, вашому Богу трисвяту пісню: святий Боже, отче безначальний, святий кріпкий сину співбезначальний, святий безсмертний душе, що однакову з Отцем і Сином приймаєш Славу.
- *Стихира утрени православ'я*: Під час посту Мойсей дістав закон і людей привернув; Ілля після посту зачинив небо; три юнаки Авраамові постом беззаконного мучителя здолали. А Ти, Спасе, постом сподоби нас осягнути воскресіння, що співаємо: Святий Боже, святий Кріпкий, святий Безсмертний, помилуй нас.

Пресвята Тройце

- Βιζαντιϊσка: Παναγία Τριάς, ελέησον ημάς.
- Κύριε, ιλάσθητι ταις αμαρτίαις ημών.
- Δέσποτα, συγχώρησον τας ανομίας ημίν.
- Άγιε, επίσκεψαι και ίασαι τας ασθενείας ημών, ένεκεν του ονόματός σου.
- Κύριε ελέησον
- Κύριε ελέησον
- Κύριε ελέησον

Пресвята Тройце, помилуй нас;

Господи, очисти гріхи наші;

Владико, прости беззаконня наші;

Святий, посіти і зціли немочі наші імени твого ради.

Господи, помилуй.

Господи, помилуй.

Господи, помилуй.

Пресвята Троице

Κοιτιῦσκα: Αγία Τριάς, ελέησον ημάς.

Κύριε, ἰλάσθητι τὰς αμαρτίας ημών.

Κύριε, ἰλάσθητι τὰς ανομίας ημών.

Κύριε, ἐπίσκεψαι τὰς ασθενείας ημών, ἕνεκεν του ὀνοματός σου.

Ἀναμάρτητε, Κύριε, σῶσον ημάς.

Ἀναμάρτητε, Κύριε, ελεησον ημάς.

Ἀναμάρτητε, Κύριε, ἐπάκουσον ημάς.

Τρισάγιε Κύριε, ελέησον.

Κύριε, ελέησον.

Κύριε, ελέησον.

Пресвята Тройце

- *Етіопська:* Свята Тройце, ущедри нас!
- Свята Тройце, будь милосердною до нас!
- Свята Тройце, помилуй нас!
- Господи, прости нам гріхи наші!
- Господи, відпусти нам беззаконня наші і наші прогрішення!
- Господи, відвідай слабих з Твого народу і зціли їх Імени Твого ради!

- *Маронітська:* Господи, помилуй!
- Господи, змилосердися і помилуй!
- Господи, прийми нашу службу і наші молитви, прийди нам на поміч і помилуй нас!
- Господи Ісусе Христе, розпятий за нас помилуй нас!

- *Сирійська:* Господи, помилуй!
- Господи, змилосердися і помилуй!
- Господи, прийми нашу службу і наші молитви, прийди нам на поміч і помилуй нас!
- Слава Тобі Боже наш!
- Слава Тобі, Творче наш!
- Слава Тобі надіє наша навіки!

Начало обичне - підсумки

Підсумки:

- а. Начало обичне являє собою “мирянський” варіант завершальної частини літургійної молитви:
 - Трисвяте = вхід
 - Пресвята Тройце = прошення (ектенії)
 - Отченаш = завершальні молитви єпископа
- б. Вперше зустрічається у келіотському часослові св.Сави (8 ст.)
- в. Вже у цьому часослові видно намагання дублювати молитви на початку богослужіння
- г. Вступна частина “начала обичного” є розвитком 14-16 стт.

Вечірня Ніла синайського 7 ст.

Старець почав:

Слава Отцю з рештою і коли мовили

Блажен муж та

Господи воззвах без тропарів і мовили

Світе тихий і

Сподоби, Господи, почав

Нині відпускаєш з рештою.

Тропарі на:

Господи воззвах

Світе тихий

Да ісправится (Пс 140)

Псалом 103

- Молитви панихидні тобто вечірні (приписують св.патріарху Герману = 733)

Молитва антифону першому: У час дня наситившись видимим у творінні великодійством Твоїм, Господи: і у ньому узрівши Тебе Творця всього і більш того надприродних Творця, здивувались ми і прославили і по завершенню дня достойну Тобі Хвалу приносимо: пізнаючи великі премудрості промислу Твого: бо положив Ти темряву і настала ніч (103.20): котра людям після праці спокій приносить, а звірині можливість придбати їжу: тому кличемо з пророком: Як величні діла Твої, Господи, все в премудрості сотворив Ти (103.24): заради нього молимо Тебе, чоловіколюбний Господи, щоб не зайшов Ти нам у гніві нашому, Сонце праведне: але завжди сподоби нам осяюватись світлом благодаті Твоєї: щоб як удень і вночі славили незбагненну велич Твою, бо Тобі належить всяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові нині і повсякчас.

Псалом 103

Аргументи:

Не згадується у описі богосужіння Ніла синайського (7 ст.)

Згадується у часослові св.Сави (кін 8 ст.)

Молитва у Константинополі зустрічається у чині всенічного (8 ст.)

Можливі висновки:

Псалом 103 — перший псалом святкової служби Константинополя

Стає щоденним вечірнім псалмом у палестинській традиції

Разом з монахами св.Сави приходить у чині вечірні до Константинополя

Розвиток стався між 7 і 9 ст.

Вибрані приспіву до псалма 103

Благословен єси, Господи *до 1 стиха*

Дивні діла Твої, Господи *до 2 стиха*

Ущедри мя, Господи *до 3 стиха*

Дивні діла Твої, Господи *від 4 до 11 стиха*

Слава Тобі, Господи, сотворившому все
від 12 до 28 стиха

Такі вибрані приспіву говорять про належність цього псалма до катедральної традиції.

Світильні (вечірні) молитви

Молитви належать до катедр. богослужіння

Початкове їх число могло сягати 19

Розрізняють три типи молитов:

Антифонні

Ектенійні

Благодарні або відпустові

Сучасна практика:

8 = практика київської та галицької
митрополій

7 = практика синодальної традиції

Окрім цих існують ще молитви входу та
молитва на поклонення голови.

Приклади молитов

Молитва першого антифону вечірні (Пс 85):

Господи, щедрий і милостивий, довготерпеливий і
многомилостивий, (85. 15) вислухай молитви наші і
прислухайся до голосу моління нашого; (85. 6)
вчини нам знамення на благо, (85. 17а) настав нас
на дорогу Твою, щоб ходити в істині Твоїй.
Возвесели серця наші, щоб боятися імені Твого
Святого, (85. 11) бо Ти – великий і твориш чудеса.
Ти – Бог єдиний, і (85. 10) немає подібного Тобі
між богами, Господи: (85. 8а) сильний у милості і
добрий у могутності, щоб помагати й утішати, і
спасати всіх, що надіються на ім'я Твоє святе, (85.
17в) бо Тобі належить усяка слава, честь і
поклоніння, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і
повсякчас, і на віки віків. Амінь

Приклади молитов

Молитва першого малого антифону: Благословен єси Господи, Владико Вседержителю, Ти просвітив день світолм сонця і ніч уяснив променями вогню, ти сподобив нас перейти час дня і наблизитись до початків ночі, вислухай молитву нашу і всіх людей Твоїх, і простивши всім нам прогрішення добровільні і недобровільні, приймай наші вечірні молитви і зішли множество милості Твоєї і щедрот Твоїх на насліддя Твоє і огороди нас святими ангелами, озброй нас зброєю правди і отіни нас істиною Твоєю, утверди нас силою Твоєю, визволь від всякої напасти і всякого задуму супротивного, подай нам вечір із ніччю, що приходить досконалий, святий, мирний, безгрішний, безспокусний, немрійливий і так у всі дні життя нашого, молитвами святої Богородиці і всіх святих, що Тобі від віків благовгодили. Бо Твоє є милувати і спасати, Боухові, нині і повсякчас і на віки віків. Амінь

Приклади молитов

Ектенійна молитва

Молитва вірних друга: Господи Боже наш, і нині приходимо всім серцем і призиваємо Ім'я Твоє святе і благодаримо Тебе, бо Ти зберіг нас протягом дня і ввів у світло вечірнє тобі молимося дай же нам пройти непорочно і вечір цей і ніч, що приходить і весь час подорожі нашої, покрій нас зброєю Духа Твого Святого проти духів лукавих і плотських страстей і збережи вільними від всякого гріха і сподоби нас Твого Царства, бо тобі належить всяка слава честь і поклонення Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки віків.

Приклади молитов

Молитва відпусту: Боже великий і всевишній, єдиний безсмертний, що в світлі живеш неприступному, що все творіння створив у премудрості, що відділив світло від темряви, і сонцю поручив день, а місяцю та зіркам – ніч; що сподобив нас, грішних, і в час цей стати в ісповідуванні перед лицем Твоїм і принести Тобі вечірнє славослов'я. Сам, Чоловіколюбче, направ молитву нашу як кадило перед Тобою і прийми її як запах приємний. Подай же нам вечір цей і прийдешню ніч мирні, одягни нас у зброю світла, визволи нас від нічного страху і всякої речі, що в темряві приходить. І дай сон, що його Ти дарував на спочинок нашої немочі, вільний від усяких диявольських примар. Так, Владико, добра Подателю, нехай і на наших ложах з умилінням згадуємо і вночі ім'я Твоє, і просвічувані поученням заповідей Твоїх, встанемо в душевній радості на прославу доброти Твоєї, приносячи молитви і моління благосердю Твоєму за гріхи наші, і всіх людей Твоїх, яких, молитвами святої Богородиці, в милості навідай, бо Ти – добрий і чоловіколюбний Бог, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь

Блажен муж

- Блажен муж, – Аلیلія, – що не йде на раду нечестивих. Аلیلія, (3)(Пс. 1,1).
- Бо знає Господь путь праведних, і путь нечестивих погібне. Аلیلія, (3)(Пс. 1,6).
- Служіте Господові зі страхом і радуйтеся йому з трепетом. Аلیلія, (3)(Пс. 2,11).
- Блаженні всі, що надіються на нього. Аلیلія, (3)(Пс. 2,12).
- *У суботу:* Воскресни, Господи, спаси мене, Боже мій. Аلیلія, (3)(Пс. 3,8).
- *У свята:* Господи, чому так намножилося тих, що напастують мене. Аلیلія, (3)(Пс. 3,2).
- Господнє є спасення і на людей твоїх благословення твоє. Аلیلія, (3)(Пс. 3,9).
- Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові. Аلیلія, (3).
- І нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Аلیلія, (3).
- *Аلیلія, аلیلія, аلیلія, слава тобі. Боже (3).*

Мирна ектенія

- *Диякон:* В мирі Господу помолімся.
- *Люди, на кожне прошення:* Господи, помилуй.
- За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.
- За мир всього світу, добрий стан святих божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.
- За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом божим входять до нього, Господу помолімся.
- За святішого вселенського архиєрея (*ім'я*), папу Римського, і за блаженнішого патріярха нашого (*ім'я*), і за преосвященнішого архиєпископа й митрополита нашого кир (*ім'я*), боголюбивого єпископа нашого кир (*ім'я*), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за весь причет і людей Господу помолімся.

За Богом бережений народ наш, за правління і все військо
Господу помолімся.

За город цей, і за всякий город, країну, і за тих, що вірою
живуть у них, Господу помолімся.

За добре поліття, за врожай плодів земних і часи мирні
Господу помолімся.

За плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих,
полонених, і за спасення їх Господу помолімся.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву, й нужди,
Господу помолімся.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, твоєю
благодаттю.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному
Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма
святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя
наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Світло тихе

Світло тихе святої слави безсмертного Отця небесного, святого, блаженного, Ісусе Христе, прийшовши на захід сонця, побачивши світло вечірнє, оспівуємо Отця, і Сина, і Святого Духа — Бога. Достойн єси у всі часи оспівуваним бути голосами преподобними. Сину Божий, що даєш життя всьому світу, ради чого весь світ славить тебе.

Духнович:

Світ тихий слави пресвятия, Отця небеснаго безсмертнаго
Творца,
пучини жизни преблагія. Христос Ісус — достигше дневнаго
конца

Се солнце к западу приходит, Зря світ что в вечер к нам сходит
І Сина, і Отца, і Духа ми поєм Ти піт достойн бити всім
Син Божій! Із тебе вся наша жизнь ліється
За то тобі от всіх немолчна піснь поється.

Апостольське передання 25

Молитва на благословення світильника:

Благодаримо Тебе, Господи, через Сина Твого Ісуса Христа, Господа нашого, через Якого Ти просвітив нас, являючи нам світло непорушне. Ось ми день пройшли і прийшли до початку ночі, насолоджуючись світлом дня, котре Ти сотворив для нашого задоволення, вечірнє світло милості Твоєї приймаючи нині, восхваляємо і славимо Тебе через Сина Твого Ісуса Христа, Господа нашого, через якого Тобі слава і сила і честь зі Святим Духом, нині і повсякчас и на віки віків. Амінь!»

Обряд світла на ЛПД

Диякон: Повеліте.

Священик, держачи свічник і кадильницю і дивлячись на престол, чинить знак хреста і співає:

Премудрість, прості.

Обернувшись до народу, знову чинить знак хреста і співає:

Світло Христове просвіщає всіх.

Ми робимо три доземні поклони.

Псалом 140

Господи, візвав я до Тебе, вислухай мене.

Приспів: Вислухай мене, Господи.

Почуй голос моління мого, коли я взиваю до Тебе.

Нехай направиться молитва моя, як кадило, перед тобою, підношення рук моїх, жертва вечірня.

Положи, Господи, охорону устам моїм і двері огороди губам моїм.

Не наклони серця до словес лукавства, щоб вигадувати приводи для гріхів.

З людьми, що чинять беззаконня, і не буду причисленим до вибраних їх.

Нехай покарав мене праведник милістю і обвинуватить мене, а єлей грішного нехай не намастить голови моєї.

Бо ще й молитва моя в уподобаннях їх, пожертвовані були при камені судді їх.

Почують слова мої, бо були в силі. Як товща землі розірвалася на землі, розсіялися кості їх перед адом.

Бо до Тебе, Господи, Господи, очі мої, на Тебе уповав я, не відійми душі моєї.

Охорони мене від сіті» яку заставили на мене, і від соблазні тих, що чинять беззаконня.

Впадуть у сіть свою грішники, єдиний я, аж доки пройду»

Молитва входу = 140 псалма

Увечорі, і вранці, і опівдні благословимо, благодаримо і молимося до Тебе, Владико всіх, чоловіколюбче Господи. **Направ молитву нашу, як кадило, перед тобою, (=140. 2) і не дай нахилити сердець наших до слів або помислів лукавих, (= 140. 4) але** ізбав нас від усього, що ловить душі наші, бо до Тебе, Господи, Господи, очі наші, і на Тебе ми уповали, не посором нас, Боже наш. Бо Тобі належить усяка слава, честь, і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Псалом 140 — катедральна практика

Священик від передньої сторони престолу співає:

Нехай направиться молитва моя,, як кадило, перед тобою, підношення рук моїх, жертва вечірня.

Люди: Нехай направиться молитва моя, як кадило, перед тобою, підношення рук моїх, жертва вечірня.

Священик, стоячи з правої сторони, співає перший вірш:

Господи, візвав я до Тебе, вислухай мене. Почуй голос моління мого, коли я взиваю до Тебе.

Люди: Нехай направиться...

Священик, стоячи ззаду престолу, співає другий вірш:

Положи, Господи, охорону устам моїм і двері огороди губам моїм.

Люди: Нехай направиться...

Священик, з лівої сторони, співає третій вірш:

Не наклони серця мого до словес лукавства, щоб вигадувати приводи для гріхів.

Люди: Нехай направиться...

Священик, з передньої сторони престолу:

Нехай направиться молитва моя, як кадило, перед тобою.

Люди: Підношення рук моїх, жертва вечірня.

Священик кадить престол на початку і при кінці кожного вірша, який співає.

Псалом 140 - підсумок

- а. Псалом 140 є центральним псалмом катедральної вечірні
- б. Таким він є у сучасній ЛПД
- в. У монашій вечірні він пережив потроєння до псалмів 140, 141 та 129
- г. Вибір псалмів через початкові слова “візвав”
 - 140 = Господи, візвав я до Тебе
 - 141 = Голосом моїм до Господа візвав я
 - 129 = Із глибини візвав я до Тебе, Господи
- д. У часослові св.Сави додали псалом 116, для того, щоб псалмодія закінчувалась хвалитним псалмом = правило Ангела

Сподоби, Господи

Сподоби, Господи, і вечора цього без гріха зберегтися нам.
Благословенний Ти, Господи, Боже отців наших, і хвальне і
прославлене ім'я Твоє навіки. Амінь. *(Дан. 3:26)*

Нехай буде, Господи, милість Твоя на нас, так, як ми
надіялися на Тебе. *(Пс. 32:22)*

Благословенний Ти, Господи, навчи мене постанов Твоїх.
(Пс. 118:12)

Благословенний Ти, Владико, навчи мене постанов Твоїх.

Благословенний Ти, Святий, навчи мене постанов Твоїх.

Господи, милість Твоя повіки. Господи, діла рук Твоїх не
забудь. *(Пс. 137:8)*

Тобі належить хвала, Тобі належить пісня, Тобі слава
належить, Отцеві і Синові, і Святому Духові на вічні віки.

Прохальна ектенія

Диякон: Сповнім вечірню молитву нашу Господеві. *Л:* Господи, помилуй. Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, твоєю благодаттю. Вечора всього звершеного, святого, мирного й безгрішного у Господа просім.

Люди, на кожне прошення: Подай, Господи.

Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Прощення й відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Доброго й пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Осталий час життя нашого в мирі й покаянні скінчити у Господа просім.

Християнської кончини життя нашого, безболісної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Прототип з Апостольських Постанов

Спаси і піднеси нас Боже через Христа Твого! І так піднесені молимося за милосердя Господнє і Його помилування, за ангела миру, за добре і пожиточне, за християнську кончину! Помолімося за спокійний і безгрішний час вечора і ночі і за непорочне ходіння протягом всього життя нашого! Себе самого і один одного віддаймо живому Богові через Його Христа!

Стихири на стиховні = Литія

Знову твориться молитва, і знову диякон підносить свій голос і закликає вірних, кожного, де б він стояв, схилити голову, єпископ подібно благословляє вірних. Ось так у Воскресінні твориться відпуст.

І один за одним всі наближаються до руки єпископа. Потім єпископа ведуть від Воскресіння до Хреста [зі] співами, всі люди супроводжують його, і, коли він туди прибуває, він спершу мовить молитву, потім благословляє катехуменів, тоді мовить іншу молитву і благословляє вірних. Після цього єпископ і весь нарід ідуть за Хрест, де все, що було зроблене перед Хрестом, повторюється, і вони підходять до руки єпископа за Хрестом, так, як це було в Воскресінні і перед Хрестом. Крім того, всюди висить величезне число великих скляних світильників, і величезне число свічок, перед Воскресінням, перед Хрестом і за Хрестом, бо усе це не закінчується, поки не настане темрява. Таким є порядок щоденних служб при Хресті та у [храмі] Воскресінні усі шість днів (тижня)

Молитва в сосудохранительниці

Господи Боже наш, скарбе вічних дібр і подателю всякого освячення, Ти створив нас, щоб творити добро і ходити в ньому, зглянься на смирення наше і вчини, щоб ми явилися священними і добровгідними владичними посудинами для Тебе, добрими на всяке добре діло, відповідно до пізнання Твого — золотого, срібного, дорогоцінного каменю — божественних і животворних заповідей. Щоб душа наша була житлом і місцем перебування благсті Твоєї, щоб перебуваючи в нас і ходячи з нами сотворив Ти нам путь до вічного Твого царства і слави. Бо Ти святий єси Боже наш і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки віків.

Молитва в хрестильні

І нині благодаримо Тебе Владика Бога і Отця, що удостоїв нас участі жеребу святих у світлі, бо визволив Ти нас від частки темряви і перевів в синівське царство любові Твоєї, яким маємо відкуплення, відпущення гріхів, ним просимо і небесної слави Твоєї спадкоємства, щоб ототожнившись смерті плоті Його через святе хрещення, через життя згідно з заповідями Його і відвернення від плотських пристрастей стали причасниками воскресіння Його і царства вічного у світлості святих Твоїх у світлі Лиця Твого. Бо Ти — Просвічення наше і Тобі славу возсилаємо Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки віків.

Стихири на стиховні = литія - підсумок

- а. Стихири на стиховні не є частиною вечірні
- б. Вони є повечірнім паломницьким богослужінням:
 - У Єрусалимі до святих місць
 - У Константинополі до дарохранительниці чи хрестильні де були мощі мучеників
- в. Їх основне значення — поминання богослужбових основ — святості, котру Господь являє через святі місця та святих

Відпуст

- *Великий:*
- *Диякон:* Премудрість. *Люди:* Благослови.
- *Свящ:* Ти благословенний і препрославлений Христос Бог наш, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.
- *Л:* Амінь. Утверди, Боже, святую православну віру на віки віків.
- *Середній:*
- *Диякон:* Пресвятая Богородице, спаси нас.
- *Л:* Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, суццю Богородицю, тебе величаємо.
- *Малий:*
- *Свящ:* Слава тобі, Христе Боже, уповання наше, слава тобі.
- *Л:* Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй (3). Благослови.
- *Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, і святого (якого є храм), і святого (якого є день), і всіх святих, помилує і спасе нас, як благий і чоловіколюбець.*